

БОРЪИЕВСКИ
ВАНЧО

Ванчо Ђорђевиќски укључује се у ликовне свере Македоније у периоду комплексних односа културе и уметности. Као замена последњих одсјаја соцреалистичке еуфорије, траже се нови идејни и ликовно естетски узорци. Узаврелост дилема, како, када и од чега почети, подудара се са доласком првих македонских ликовних уметника, академски образованих у Београду, Љубљани или Загребу. Та генерација (Велков, Куноски, Мазев, Кондовски, Ђорђевиќски и др.) „се обавезује“ са задатком који треба да има револуционарне претпоставке и претензије. Ђорђевиќски са својим вршњацима „подлеже“ искушењима ових тражења за превазилажење традиционалних погледа на уметност у СРМ. Од тада до данас пратећи смерницу једног мисаоног и ликовног континуитета, он активно учествује и доприноси за онај хармонични развој који је данас назван савремена македонска ликовна уметност. У акцији за преображај постојећег особено је дубоко усађено његово активно деловање у ликовној групи „Мугри“ и у рађању савременог графичког израза код нас. Градећи нову свест за уметност у нашој Републици коју презентује (преко колективних наступа) и даје свој удео за њено афирмисање у СФРЈ и изван њених граница (Београд, Загреб, Љубљана, Рим, Париз, Дижон, Истамбул, Анкара, Букурешт итн.).

У критикама из прошлости биле су пронађене додирне тачке овог сликарства са уметничким богатством Македоније, пропраћени констатацијом да је код Ђорђевиќског на виду некакав национални стил и специфично „тражење домаће аутентичне ноте“. Сматрам да зародиш те националне карактеристике, која свакако да је била садржана у ранијим делима, много касније, у седмој деценији, јасније се обликује. То је видљиво у композицијским решењима и у обрађивању глава, њихове групираности, експресивности ликова и лица које је постигнуто преко наглашених очију, уздржаносту и строгошту и узвишеношту израза, игром драперија и општо атмосфером достојанствености и мирноћом.

У свеукупности ове мирне еволуције ликовне естетике, сликарство Ђорђевиќског стоји као компромис или мост између свих кавги, дискусија и неспоразума на релацији апстрактна-фигуративна уметност. Његов благородни уметнички немир се сублимира у резултанти коју називамо сензибилни интимизам или песнички хуманизам — предосећана забринутост за судбинску димензију будуће егзистенције.

Но, као и за већину сликара, и за Ђорђевиќског важи максима да „рађање слике је ствар тренутка, који најчешће остаје непознат и загонетан“.

Интегрални део његове уметничке активности је ангажираност и на пољу педагогије, области за које му се наше друштво одужило доделом бројних врхунских признања.

*** Изводи из предговора, каталожких, биографских података и изложби штампаних у Монографији Ванчо Ђорђевиќски од Соње Абацијеве директора Музеја савремене уметности у Скопју, историчара уметности, 1979.***

Ванчо Ѓорѓиевски се вклучува во ликовните свери на Македонија во периодот на комплексни односи на културата и уметноста. Како замена за последните одблесоци на соцреалистичката еуфорија, се бараат нови идејни и ликовно-естетски образци. Вриежот на дилемите како, кога и од што да се почне, се совпаѓа со доаѓањето на првите македонски ликовни уметници, академски образовани во Белград, Љубљана или Загреб. Таа генерација (Велков, Куноски, Мазев, Кондовски, Ѓорѓиевски и др.) „се задолжува“ со задача што треба да има револуционерни претпоставки и претензии. Ѓорѓиевски со своите вршници „подлегува“ на искушенијата на овие барања за надминување на традиционалните погледи на уметноста во СРМ. Оттогаш до денес, следејќи ја насоката на еден мисловен и ликовен континуитет, тој активно учествува и придонесува за оној хармоничен растеж што денес го наречуваме современа македонска ликовна уметност. Во акцијата за преобразување на постоечкото особено е длабоко враснато неговото активно дејствување во ликовната група „МУГРИ“ и во раѓањето на современиот графички израз кај нас. Градејќи ја новата свест за уметноста во нашата Република, неа ја презентира (преку колективните настапи) и го дава својот удел за нејзината афирмација во СФРЈ и надвор од нејзините граници (Белград, Загреб, Љубљана, Рим, Париз, Дижон, Истанбул, Букурешт и тн.).

Во критиките од минатото беа пронајдени некои допирни точки на ова сликарство со уметничкото богатство на Македонија, проследени со констатацијата дека кај Ѓорѓиевски е на повидок некаков национален стил и специфично „барање на домашна автентична нота“. Сметам дека зародишот на таа национална карактеристика, која секако е содржана во поранешните дела, многу подоцна, со седмата деценија, појасно се оформува. Тоа е видливо во композициските решенија и во обработката на главите, нивната групираниост, експресивност на физиономиите и лицата постигнати со нагласување на очите, здржаната строгост и возвишеност на изразот, играта на драпериите и општата атмосфера на достоинство и спокојство.

Во севкупноста на оваа мирна еволуција на ликовната естетика, сликарството на Ѓорѓиевски стои како компромис или мост меѓу сите кавги, дискусии и недоразбирања на релацијата апстрактна — фигуративна уметност. Неговиот благороден уметнички немир се сублимира во резултанта која ја наречуваме сензибилен интимизам или поетски хуманизам — прочувствувана загриженост за судбинската димензија на натамошната егзистенција.

Но, како и за повеќето сликари, и за Ѓорѓиевски важи максимата дека „раѓањето на сликата е работа на мигот, кој најчесто останува непознат и загадочен“

Интегрален дел на неговата уметничка активност е работата и на полето на педагогијата, област за која нашето општество му се оддолжило доделувајќи му бројни врвни признанија.

*** Извадоци од предговорот, каталожките и биографските податоци и изложбите печатени во Монографијата Ванчо Ѓорѓиевски од Соња Абаџиева, директор на Музејот на современа уметност во Скопје и историчар на уметноста, 1979. ***

Рођен је 1924. у Скопју, у занатској породици. 1952. дипломира на београдској Академији ликовних уметности на одсеку за сликарство. После завршених студија запошљава се у Скопју као реставратор у Републичком заводу за заштиту културних споменика у Македонији. Затим ради у Републичком фолклорном институту као началник за народну ликовну уметност, као професор ликовног васпитања у учителској школи „Лирија“ и основној школи „Григор Прличев“. 1958. примљен је за асистента на Архитектонско грађевинском факултету у Скопју за наставни предмет цртање са сликањем а 1962. изабран је за професора на Педагошкој академији „Климент Охридски“ на групи ликовно васпитање за наставне предмете цртање, сликање и методику ликовног васпитања.

Као сликар активно ради од 1952., поред сликарства бави се и графиком у високој штампи. Делимично се ангажује и графичким дизајном. Осим ликовно стваралачким радом, активно се бави ликовном педагогијом и то наставним радом и проучавањем проблема из области савремене ликовне педагогије. У прошлом временском периоду организовао је шест самосталних изложби и то у Скопју и Новом Саду. Учествовао је са својим делима на многобројним групним изложбама у организацији ДЛУМА, Музеја савремених уметности у Скопју, Савеза ликовних уметника Југославије и других музеја и организација из Македоније и Југославије и то у: Скопју, Охриду, Титовом Велесу, Београду, Загребу, Љубљани, Новом Саду, Копру, Задру, Словењ Градцу, Сомбору и у другим местима у нашој земљи. Групно је излагао у иностранству у Бечу, Чилеу, Дижону, Паризу, Брадфорду, Даблину, Лондону, Ферари, Истамбулу, Анкари, Букурешту, Риму, Пиарта Неамти и у Јаши. Као ликовни педагог и теоретичар активно је учествовао на многобројним стручно педагошким скуповима и то у више места у СРМ и СФРЈ где је учествовао и са својим стручним теоретским радовима. У организацији ИНСЕА активно је учествовао на конгресима у Новом Саду, Загребу, Ковентрију, Тапијоли и Северу. Добио је следеће награде и признања: Републичка награда „Једанајести октобар“, Републичка награда „Климент Охридски“, Сребрна плакета Савеза ликовних уметника Југославије, Награда ДЛУМА „Нерешки мајстори“, Откупна награда на изложби „Јесењи салон“ из Сомбора, Сребрна плакета града Скопја, Диплома Заслужног ликовног педагога Југославије и друга признања.

Роден 1924. во Скопје, во занаетчиско семејство. 1952. дипломира на белградската Академија за ликовни уметности на отсекоот за сликарство. По завршените студии, во Скопје се вработува како реставратор во Републичкиот завод за заштита на културните споменици во Македонија, потоа како началник за народна уметност во Институтот за фолклор во Скопје, па како професор по ликовно воспитување во учителската школа „Лирија“ и во основното училиште „Григор Прличев“. Во 1958. е примен за асистент по цртање и сликање на Архитектонско градежниот факултет во Скопје, а 1962. е избран за професор на виша школа на Педагошката академија во групата ликовно воспитување по цртање, сликање и методика по ликовно воспитување. Како сликар активно работи од 1952., со тоа што поред сликарството изведува и графика во висок печат. Повремено се занимава и со графички дизајн. Покрај ликовно-творечката ангажираност, активен е и како ликовен педагог, со тоа што покрај наставната работа, пишува и проучува проблеми од областа на современата ликовна педагогија. Во изминатиот временски период има организирано шест самостојни изложби и тоа во Скопје и Нови Сад, потоа учествувал на многобројни групни изложби во организација на ДЛУМ, Музејот на современа уметност во Скопје, Сојузот на ликовните уметници на Југославија и други музеи и организации од Македонија и Југославија и тоа во: Скопје, Охрид, Титов Велес, Белград, Загреб, Љубљана, Нови Сад, Копар, Задар, Словењ Градец, Сомбор и во други места во нашата земја. Групно излагал во странство во: Виена, Чиле, Дижон, Париз, Брадфорд, Даблин, Лондон, Ферара, Истамбул, Анкара, Букурешт, Рим, Пиатра Неамт и Јаши. Како ликовен педагог и теоретичар активно учествувал на многобројни стручно-педагошки собири и тоа во повеќе места во СРМ и СФРЈ на кои изнесувал и свои стручни трудови. Во организација на ИНСЕА учествувал на конгресите во Загреб, Нови Сад, Ковентри, Тапијола и Север. Ги има добиено следните награди и признања: Републичка награда „Единаесети октомври“, Републичка награда „Климент Охридски“, Сребрена плакета на Сојузот на ликовните уметници на Југославија, награда на ДЛУМ „Нерешки мајстори“, Откупна награда на „Есенски салон“ од Сомбор, Сребрена плакета на град Скопје, Признание Диплома на заслужен ликовен педагог на Југославија и други признања.

ЃОРЃИЕВСКИ
ВАНЧО

ОРГАНИЗАТОР: РЕПУБЛИЧКО ЗДРУЖЕНИЕ НА ЛИКОВНИТЕ ПЕДАГОЗИ НА СРМ
САВЕЗ ЛИКОВНИХ ПЕДАГОГА СР СРБИЈЕ

ЈАНУАР 1984.
НАРОДНИ МУЗЕЈ КРАЉЕВО

ФЕБРУАР 1984.
ПЕДАГОШКИ МУЗЕЈ БЕОГРАД

МАРТ 1984.
УМЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА СКОПЈЕ

МАЈ 1984.
ДОМ НА КУЛТУРАТА БЕРОВО

Адреса: 91000 Скопје
ул. „Капештец“ 22
тел. 227 — 653

КАТАЛОГ:

1. СЕЛАНЕЦ, масло на платно, 55x64, 1971.
2. ОЧИ, масло на платно, 67x80, 1976.
3. СТАРЕЦ, масло на платно, 80x69, 1977.
4. ФИГУРА СО МРТВА ПРИРОДА, масло на платно, 50x60, 1970.
5. ДЕВОЈКА СО ФАРМЕРКИ, масло на платно, 68x60, 1978.
6. БЕГАЊЕ, масло на платно, 55x65, 1978.
7. РАЗМИСЛУВАЊЕ, масло на платно, 58x70, 1978.
8. НАБЉУДУВАЊЕ ВО ДАЛЕЧИНА, масло на платно, 81x100, 1978.
9. ГАСТАРБАЈТЕР, масло на платно, 82x100, 1978.
10. ВАРИАЦИИ, масло на платно, 80x69, 1980.
11. РИБА ВО СИНО, масло на платно, 83x102, 1981.
12. ЧИТАЊЕ ВЕСНИК, масло на платно, 110x130, 1981.
13. ДЕВОЈКА ВО БЕЛО, масло на платно, 90x103, 1981.
14. ЧОВЕК СО ВЕЛОСИПЕД, масло на платно, 82x100, 1981.
15. СТАРО КУМБЕ, масло на платно, 80x104, 1981.
16. ДЕВОЈКА СО ТЕМНА БЛУЗА, масло на платно, 90x116, 1982.
17. РИБА ВО СИНО, масло на платно, 50x62, 1983.
18. СТАРИОТ МУЗИЧАР, масло на платно, 70x85, 1983.
19. ПРИМОРСКИ ПЕЈСАЖ, масло на платно, 70x80, 1983.
20. ДРВЕНА ФИГУРА, масло на платно, 90x75, 1983.
21. ЕКСПРЕСИЈА, масло на платно, 68x80, 1983.
22. КОМПОЗИЦИЈА ВО ЦРНО, масло на платно, 110x130, 1983.
23. ЦВЕТНИ ТРАГИ, масло на платно, 50x62, 1984.
24. МРТВА ПРИРОДА, масло на платно, 64x97, 1984.
25. ЦРТЕЖ — СТУДИЈА, креда, 50x62, 1970.
26. ПРОЗОРЦИ, гваж, 60x70, 1981.
27. ПОРТРЕТ НА ДЕВОЈКА, креда и молив, 76x74, 1982.
28. ЦРТЕЖ, молив, 50x70, 1982.
29. ЦРТЕЖ НА МУЗИЧАР, молив 58x79, 1983.
30. МУЗИЧАР — СКИЦА, пастел, 58x79, 1983.
31. ЖЕНА ВО ЗАМИСЛЕН ПРОСТОР, гваж, 62x76, 1984.
32. ФИГУРА, гваж, 62x76, 1984.